

plete classification of tropes and figures of speech but even nowadays this classification remains the most controversial stylistic issue [16].

Tropes are such figurative usage of word as metaphor, metonymy, hyperbole, litotes, irony, periphrasis, etc. Figures of speech are such syntactic structures as inversion, rhetoric question, parallel constructions, contrast, etc [8].

Conclusion. Perspectives for further investigations. The term style is widely used in literature to signify literary genre: the style of classicism, realistic style, the style of romanticism, etc. the term is

also used to denote the way the plot is dealt with, the arrangement of the parts of literary composition to form the whole, the place and the role of the author in describing and depicting events. The stylistic devices brighten the literary text, the stylistic analysis helps reader better understand and interpret the work of art. It goes back to the ancient times of classical rhetoric and embraces the realm of language and stylistics itself. In the modern linguistics, two solid schools of stylistics opened new perspectives for the more detailed investigation of the stylistic analysis as well as the stylistic devices.

REFERENCES:

1. Єфімов Л. П. Стилістика англійської мови. Вінниця. 2005.
2. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови. Вінниця: Нова книга. 2000. 160 с.
3. Стилістика англійської мови / А. М. Мороховський та ін. Київ: Вища школа. 1991. 272 с.
4. Biber D. Variation across speech and writing. *Cambridge: Cambridge University Press*. 1988. 299 p.
5. Cambridge Advanced Learner's Dictionary. Third Ed. *Cambridge: Cambridge University Press*. 2005. 1580 p.
6. Chapman R. Linguistic and literature. And introduction to literary stylistics. New Jersey. 1973. 119 p.
7. Enkvist N. E. Linguistic stylistics. The Hague: Mouton. 1973. 181 p.
8. Esser J. English linguistic stylistics. Tübingen: Niemey 1993. 2000. 192 p.
9. Garvin P. L. A Prague school reader on esthetics, literary structure and style. *Washington: Georgetown University Press*. 1964.
10. Halliday M.A.K. Language as a social semiotic: the social interpretation of language and meaning. London: Edward Arnold. 1978. 256 p.
11. Joos M. The five clocks: a linguistic excursion into the five styles of English usage. New York: Harcourt, Brace and World. 1961. 108 p.
12. Leech G., Short M. Style in fiction: a linguistic introduction to English fictional prose. London: Longman. 1981. 424 p.
13. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <http://www.ldoceonline.com/> (the date of access: 21.08.2023).
14. Semino E., Culpeper J. Cognitive stylistics: language and cognition in text analysis. Amsterdam: Benjamins. 2002. 333 p.
15. Sinclair, John. Corpus, concordance, collocation. *Oxford: Oxford University Press*. 1991.
16. Weber J. J. The stylistics reader: from Roman Jakobson to the present. London: Edward Arnold. 1996. 312 p.

УДК 811.111'37

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.29.2.28>

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛОМОВНОГО ФАНФІКШЕН

METHODOLOGY OF INVESTIGATION OF THE ENGLISH FANFICTION

Станко Д.В.,
orcid.org/0000-0002-7858-8663
 кандидат філологічних наук, доцент,
 доцент кафедри англійської філології
 Ужгородського національного університету

У статті висвітлюються методологічні передумови дослідження англомовного фанфікшен як різновиду масової літератури. Термін «фанфікшен» визначається як різновид творчості шанувальників популярних творів мистецтва (так званого фан-арту в широкому сенсі цього слова), похідний літературний твір, заснований на якому-небудь

оригінальному творі (як правило, літературному чи кінематографічному), що використовує його ідеї сюжету і (або) персонажів. Актуальність вивчення фанфіку зумовлена, перш за все, тим, що ці твори є яскравим прикладом так званої живої мови. Вони відображають усі сучасні мовні тенденції, виражають музичні, літературні та кіноуподобання молоді. Крім того, фанфік – маловивчене явище, яке існувало в різних формах, але найбільшого поштовху в розвитку отримало лише в останні десятиліття, що також підкреслює релевантність подібних лінгвістичних розвідок. Дослідження англомовного фанфікшену передбачає кілька етапів. Першим етапом є формування корпусу текстів, які представляють англомовний фанфікшен різних жанрів, а також загальна класифікація фанфікшену. Це дає можливість ознайомитися з різноманітністю жанрів та тематик, які присутні у фанфікшені. Другим етапом є аналіз структурних особливостей фанфікшену як мегатексту. Це включає вивчення особливостей сюжетної структури, розкриття персонажів, риторичних засобів та інших аспектів, які визначають специфіку фанфікшену. Третій етап передбачає виявлення семантичних, структурних та мотивуючих ознак англомовної термінології фанфікшену. Це дозволяє встановити специфічні терміни та поняття, які використовуються у фанфікшені, а також з'ясувати їхнє значення та взаємозв'язок. Нарешті, четвертий етап полягає у дослідженні композиційних, сюжетних та персонажних особливостей англомовного фанфікшену у порівнянні з оригінальним твором. Цей етап включає аналіз відмінностей у розвитку сюжету, характеру персонажів та загальної атмосфери у фанфікшені порівняно з оригіналом.

Ключові слова: методика, жанр, інтернет-лінгвістика, масова література, фанфікшен.

The article highlights the methodological prerequisites for the study of English fanfiction as a type of mass literature. The term "fanfiction" is defined as a type of creativity by fans of popular works of art (so-called fan art in the broadest sense of the word), a derivative literary work based on some original work (usually literary or cinematic) that uses its plot ideas and (or) characters. The relevance of studying fan fiction is due, first of all, to the fact that these works are a vivid example of the so-called living language. They reflect all modern language trends, express musical, literary and film preferences of young people. In addition, fan fiction is a little-studied phenomenon that existed in various forms, but received the greatest impetus in development only in recent decades, which also emphasizes the relevance of such linguistic investigations. The study of English fan fiction involves several stages. The first stage is the formation of a corpus of texts that represent English fan fiction of various genres, as well as a general classification of fan fiction. This gives an opportunity to get acquainted with the variety of genres and topics that are present in fan fiction. The second stage is the analysis of the structural features of fanfiction as a megatext. This includes the study of features of the plot structure, the disclosure of characters, rhetorical devices and other aspects that determine the specificity of fan fiction. The third stage involves the identification of semantic, structural and motivating features of the English terminology of fan fiction. This allows you to establish specific terms and concepts used in fanfiction, as well as clarify their meaning and relationship. Finally, the fourth stage consists in the study of the compositional, plot and character features of the English fan fiction in comparison with the original work. This stage includes an analysis of the differences in the development of the plot, the nature of the characters and the general atmosphere in the fanfiction compared to the original.

Key words: methodology, genre, Internet linguistics, mass literature, fanfiction.

Постановка проблеми. Фанфікшен початку ХХІ століття став окремим унікальним напрямом, прикладом масової літератури, що відрізняється від традиційної художньої літератури, у межах якого існує своя специфічна система жанрів та позначень. Актуальність вивчення фанфіку зумовлена, перш за все, тим, що ці твори є яскравим прикладом так званої живої мови. Вони відображають усі сучасні мовні тенденції, виражають музичні, літературні та кіноуподобання молоді. Крім того, фанфік – маловивчене явище, яке існувало в різних формах, але найбільшого поштовху в розвитку отримало лише в останні десятиліття, що також підкреслює релевантність подібних лінгвістичних розвідок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В енциклопедичних джерелах термін «фанфікшен» визначається як різновид творчості шанувальників популярних творів мистецтва (так званого фан-арту в широкому сенсі цього слова), похідний літературний твір, заснований на якомусь оригінальному творі (як правило, літературному чи кінематографічному), що використовує його ідеї сюжету і (або) персонажів. Фанфікшен може являти собою продовження,

передісторію, пародію, «альтернативний всесвіт», кросовер (тобто «переплетення» кількох творів), і так далі. Інший варіант визначення зазначеного терміну – жанр масової літератури, створеної за мотивами художнього твору фанатом цього твору, які не переслідують комерційні цілі та призначені для читання іншими фанатами [7].

Вивчення фанфіку дослідниками різних сфер почалося в 1980-х роках, а в 1990-х роках набуло більшого поширення. У 1992 році Х. Дженкінс опублікував свою монографію «Текстові браконьєри: телевізійні шанувальники та культура співучасті», а К. Бекон-Сміт написала працю «Підприємливі жінки: телевізійний фандом і створення популярного міфу». Генрі Дженкінс визначив фанфік як культуру «текстових браконьєрів», які несуть значення та образи канонічних творів для створення величезної кількості інших текстів різного типу та статусу [9].

Ранні роботи про фанфіки часто розглядали це явище з гендерної точки зору, оскільки практика фанфіку переважно жіноча. Найпоширенішим джерелом для дослідження фанфіків були фандомні матеріали з популярних на той час телесеріалів. Основним фокусом дослідження фандомів

були практики та цінності їх учасників, характеристики фана як особистості, а також відмінні риси культури, яку створили учасники фандомів. Переважна більшість наукових робіт про фанфіки опубліковано в країнах ЄС та США. У них, зокрема, феномен фанфіку досліджувався як феномен культури [8; 10], соціокультурний феномен [11], комплексний соціокультурний феномен [2; 3; 4], спеціальний літературний твір [5; 6].

Постановка завдання. Мета роботи полягає у висвітленні методики дослідження англомовного фанфікшену.

Виклад основного матеріалу. Дослідження англомовного фанфікшену передбачає декілька етапів:

Етап 1. Формування корпусу текстів, які репрезентують англомовний фанфікшен різних жанрів та його загальна класифікація.

Корпусна лінгвістика вважається однією з найбільш актуальних галузей лінгвістики в сучасному світі, оскільки вона базується на аналізі реальних текстів, зібраних в корпуси даних. Це дозволяє дослідникам отримати об'єктивні дані про вживання мови, оскільки вони базуються на реальних випадках вживання мови, а не на інтуїції або особистих припущеннях, що є надзвичайно важливим для верифікації гіпотези будь-якого дослідження. Сучасна корпусна лінгвістика продовжує активно розвиватися і застосовується в різних галузях, таких як машинний переклад, вивчення другої мови, аналіз соціальних мереж та інші [1].

Аналіз корпусу текстів англомовного фанфікшену може виявити деякі тенденції та особливості вживання мови в цьому жанрі:

Використання специфічної лексики. Фанфікшен може містити спеціальну лексику, пов'язану з конкретними уявними світами або персонажами. Аналіз корпусу може показати, які слова або вирази є найпоширенішими в цьому жанрі, а також які нові сленгові вислови можуть бути використані.

Використання граматичних конструкцій. Фанфікшен може містити відхилення від стандартної граматики, такі як використання незвичайних часових форм, структур речень або використання діалогів. Аналіз корпусу може показати, які граматичні особливості є типовими для фанфікшену.

Розвиток персонажів та сюжету. Фанфікшен може мати свої особливості щодо розвитку персонажів та сюжету. Аналіз корпусу може показати, які сценарії розвитку персонажів або типи сюжетів є найпоширенішими в цьому жанрі.

Використання стилістичних засобів. Фанфікшен може використовувати різні стилістичні засоби, такі як епітети, порівняння, метафори або іронію. Аналіз корпусу може показати, які стилістичні прийоми є найпоширенішими в цьому жанрі, а також які ефекти вони створюють.

Використання феноменів популярної культури. Фанфікшен часто поєднується з популярними культурними явищами, такими як фільми, телесеріали, книги тощо. Аналіз корпусу може показати, які конкретні елементи популярної культури є найпопулярнішими серед авторів фанфікшену та як вони використовуються в текстах.

Етап 2. Аналіз структурних особливостей фанфікшену як мегатексту.

В межах цього етапу буде виявлено структурні особливості фанфікшену як мегатексту, тобто всі надтекстові допоміжні компоненти, які допомагають читачеві орієнтуватися в розмаїтті жанрів і напрямів фанфікшену, а авторам – отримувати зворотній зв'язок із читачами та іншими членами спільноти.

Компоненти сайтів фанфікшену можуть допомагати читачеві орієнтуватися в багатстві доступних текстів та знайти те, що їх цікавить, зокрема:

Категорії або теги. Багато сайтів фанфікшену мають систему категорій або тегів, які допомагають організувати текстовий контент за різними параметрами, такими як жанр, автор, персонажі, паринги (пари персонажів) та інші. Читачі можуть використовувати ці категорії або теги для пошуку конкретних типів фанфікшену або перегляду текстів, що відповідають їхнім вподобанням.

Пошукова функція. Всі платформи фанфікшену мають функцію пошуку, яка дозволяє читачам швидко знаходити текстовий контент за ключовими словами, авторами або іншими параметрами. Це допомагає читачам зорієнтуватися великому обсязі доступних текстів та знайти те, що їх цікавить.

Рейтинги і коментарі. Платформи фанфікшену дозволяють читачам залишати рейтинги та коментарі до текстів. Це допомагає іншим читачам орієнтуватися в якості та популярності текстів, а також вибрати ті, які відповідають їхнім вподобанням.

Підписки та обрані тексти: Деякі сайти фанфікшену мають функцію підписок або можливість додавання текстів до списку обраних. Це допомагає читачам відстежувати оновлення та надходження нових текстів від авторів або в категоріях, які їх цікавлять.

Етап 3. Виявлення семантичних, структурних та мотивуючих ознак англомовної термінології фанфікшену.

Мотиваційні ознаки англійських термінів фанфікшену можуть походити від різних джерел та мати різні мотивації. Деякі терміни можуть бути кальками з інших мов, особливо якщо фанфікшен широко поширений в різних країнах. Наприклад, термін "fanfiction" є калькою з англійської мови, але використовується по всьому світу. Певні терміни є скороченнями або акронімами. Наприклад, термін "OTP" (One True Pairing) є скороченням, яке використовується для позначення улюбленої пари персонажів. Багато термінів можуть бути створені шляхом комбінування різних слів для точнішого позначення певного поняття. Наприклад, термін "slash" використовується для опису фанфікшену з романтичними або сексуальними відносинами між персонажами одної статі. Деякі терміни можуть бути модифікаціями вже існуючих слів, щоб вони відповідали конкретному значенню в контексті фанфікшену. Наприклад, термін "ship" походить від слова "relationship" і використовується для опису фанатських пар персонажів. Розвиток англомовної термінології фанфікшену є результатом зростаючої популярності цього жанру та потреби унормування та уточнення термінів, які використовуються в спільноті фанфікерів.

Запозичення термінів з інших галузей в англійській мові є поширеною практикою в англомовному фанфікшені. Фанфікери часто використовують терміни, які виникли у літературі, кіно, телебаченні, гральній індустрії та інших областях, щоб описати певні аспекти своїх творінь. "Canon" (канон) – термін, який використовується для позначення оригінального матеріалу, на основі якого створюються фанфіки. Наприклад, фанфік, який відтворює події та персонажі з оригінального твору, вважається "canon" фанфіком. "Headcanon" (власний канон) – термін, який використовується для позначення індивідуальних інтерпретацій та гіпотез фанфікерів про характери, відносини та події в оригінальному матеріалі. "Crossover" (кросовер) – термін, який використовується для позначення фанфіків, де персонажі або події з різних оригінальних творів зустрічаються або перетинаються. "Mary Sue" (Мері Сью) – термін, який використовується для позначення надмірно ідеалізованих та нереалістичних персонажів, які є авторськими вставками або авторськими фантазіями. "OOC" (Out of Character) – термін, який використовується для позначення ситуацій, коли персонажі ведуть себе або реагують не відповідно до їхньої оригінальної характеристики. "OTP" (One True Pairing) – термін, який використовується для позначення пари

персонажів, яку фанфікер вважає ідеальною або найбільш підходящою.

Етап 4. Дослідження композиційних, сюжетних та персонажних особливостей англомовного фанфікшену у порівнянні з оригінальним твором.

Особливості композиції фанфікшену можуть значно відрізнятися від оригінального твору, оскільки автори фанфікшену мають можливість творити свої власні сюжети та персонажі на основі вже існуючого матеріалу. Фанфікшен може включати зміну сюжету оригінального твору або розширення його подій. Автори фанфікшену можуть змінити хід подій, додавши нові епізоди, альтернативні закінчення або інші сюжетні повороти. Зміна сюжету канона у фанфікшені є одним з основних аспектів цього жанру. Фанфікери беруть оригінальний матеріал (канон) і змінюють його сюжет, персонажів або події, щоб створити нову історію або альтернативний розвиток подій. Фанфікшен дає можливість авторам розвивати персонажів оригінального твору за своїм бажанням. Вони можуть додавати нові аспекти до характеру персонажів, розкривати їх внутрішній світ або надавати їм нові стосунки з іншими персонажами. Розвиток персонажів у фанфікшені може відрізнятися від їхнього розвитку в оригінальному каноні. Фанфікери мають свободу і творчість для зміни, розширення або глибшого дослідження персонажів, що може вести до різних напрямків розвитку.

Фанфікшен може включати зміну жанру оригінального твору. Наприклад, фанфікшен може перетворити драматичну історію в комедію, або навпаки. Це дає авторам можливість висловити свій власний стиль та підхід до матеріалу. Фанфікери можуть брати оригінальний матеріал і перетворювати його на інший жанр, що дозволяє їм виразити свою творчість та створити нові історії.

Фанфікери можуть створювати кросовери, де персонажі з різних світів зустрічаються і взаємодіють один з одним. Наприклад, вони можуть привести разом героїв зі світу Гаррі Поттера та Володаря Кілець, створюючи нову пригоду, де вони спільно борються зі злом.

Основним методом аналізу на цьому етапі виступає контекстуально-інтерпретаційний метод. Контекстуально-інтерпретаційний метод в лінгвістиці тексту використовується для розуміння та аналізу тексту шляхом вивчення його контексту. Цей метод передбачає, що текст завжди існує у взаємодії зі своїм контекстом, який може включати автора, читача, культурний та історичний контекст, а також інші твори та літературні традиції. Спочатку про-

водиться аналіз контексту, що включає розуміння історичного, культурного та соціального контексту, у якому був створений текст. Це включає вивчення інформації про автора, його життєвий шлях, соціальні умови, а також культурні та історичні події, що могли вплинути на його творчість. Далі проводиться аналіз мовних засобів тексту, таких як лексика, граматики, стиль, образність тощо. Цей етап допомагає розуміти, як автор використовує мову для передачі своїх ідей та емоцій. Контекстуально-інтерпретаційний метод також враховує роль читача у розумінні тексту. Врахування читача дозволяє визначити, як текст може бути сприйнятий та інтерпретований, які асоціації та емоції можуть виникнути у читача під час читання. Наступним кроком є інтерпретація тексту, що передбачає розуміння глибинного значення та передачу авторських інтенцій. Інтерпретація може бути суб'єктивною та залежить від особистого досвіду та уявлень читача, але також враховує контекстуальні відомості та докази, що підкріплюють інтерпретацію.

Висновки. Отже, дослідження англомовного фанфікшену передбачає кілька етапів. Першим

етапом є формування корпусу текстів, які представляють англомовний фанфікшен різних жанрів, а також загальна класифікація фанфікшену. Це дає можливість ознайомитися з різноманітністю жанрів та тематик, які присутні у фанфікшені. Другим етапом є аналіз структурних особливостей фанфікшену як мегатексту. Це включає вивчення особливостей сюжетної структури, розкриття персонажів, риторичних засобів та інших аспектів, які визначають специфіку фанфікшену. Третій етап передбачає виявлення семантичних, структурних та мотивуючих ознак англомовної термінології фанфікшену. Це дозволяє встановити специфічні терміни та поняття, які використовуються у фанфікшені, а також з'ясувати їхнє значення та взаємозв'язок. Нарешті, четвертий етап полягає у дослідженні композиційних, сюжетних та персонажних особливостей англомовного фанфікшену у порівнянні з оригінальним твором. Це включає аналіз відмінностей у розвитку сюжету, характеру персонажів та загальної атмосфери у фанфікшені порівняно з оригіналом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Таценко Н. В. Корпусна лінгвістика як методологія сучасних філологічних наукових розвідок. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство): збірник наукових праць*. 2016. Вип. 23. С. 281–286.
2. Black R. W. Access and Affiliation : The Literacy and Composition Practices of English-Language Learners in an Online Fanfiction Community. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*. 2005. Vol. 49 (2). P. 118–128.
3. Bronwen T. What Is Fanfiction and Why Are People Saying Such Nice Things about It? *Story Worlds : A Journal of Narrative Studies*. 2011. Vol. 3. P. 1–24.
4. Busse K. Work in Progress / K. Busse, K. Hellekson. *Fan Fiction And Fan Communities in the Age of the Internet*. Jefferson, North Carolina : Mc Farland & Company, 2006. P. 5–32.
5. Derecho A. Archontic literature : A definition, a history and several theories of fan fiction. *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet*. Jefferson, North Carolina : Mc Farland & Company, 2006. P. 61–78.
6. Driscoll C. One true pairing : the romance of pornography and the pornography of romance. *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet*. Jefferson, North Carolina : Mc Farland & Company, 2006. P. 79–98.
7. Fanfiction. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Fan_fiction (дата звернення: 15.07.2023).
8. Fiske J. The cultural economy of fandom. *The adoring audience. Fan culture and popular media*. London : Routledge, 1992. P. 30–49.
9. Jenkins H. *Textual poachers: Television fans and participatory culture*. London: Routledge, 1992. 424 p.
10. Grossberg L. The affective sensibility of fandom. *The adoring audience. Fan culture and popular media*. London : Routledge, 1992. P. 50–65.
11. Pugh S. The democratic genre. *Fan fiction in a literary context* / S. Pugh. Brigend, UK : Seren Books, 2005. 282 p.